

SVET V 11. STOLETJU

-Nemška država nastane po smrti Ludvika. Naslednica Rima: ko papež okrona Otona I.; investiturni boj cesar Henrik IV. vs. Gregor VII (zmaga)- umešča. škofov

-Pakoška država: sredi Italije

-Arabci-Sicilija; -Normani-J. Italija; -S. Italija mesta so samost.; - Francija enotna država, fevdalno razcepljena

-Anglija-Wiliam Osvajalec (1066 bitka pri Haskensu); pred tem Anglija pod Danci

-Danska: Norveška, Švedska-se ločita

-Pirenejski polotok (Arabci, rekonkvista-ponovna osvojitvev ozemlja, poteka počasi, boj knezov med sabo)

-Karantanija-v okviru Nemške države

-Hrvaška-močna, samostojna

-Poljska; -Madžarska; -Bizanc

-Boj med državami in plemiči (za zemljo in plen)

-Sprva Arabci živijo mirno s Krščani in Židi; kristjani zatirani, imajo višje davke

-Težave v 11.st v Palestini, ko pridejo Seledžuki, predstavljajo stalno grožnjo.

Aliksej I. pokliče na pomoč Z. ljudstva (na papeža), Urban II navdušen nad to idejo, da iztrgajo Jeruzalem muslimanom (Seledžuki ubili romarje) KRIŽARSKE VOJNE

-geslo: Bog te hoče

-1.-1096, plemiči+300000 ljudi: peš do Bizanca; do Konstantinopla pride le 1/3-boji, lakota, kjer dobijo ladje, v Palestini popolnoma poraženi; Jeruzalem zavzamejo 1099, večino pobijejo, ozemlje razdelijo, voditelji-knezi

-Arabci in križarji živijo v miru, Muslimani skušajo dobiti ozemlje nazaj

-2.-sredi 12.st. neuspešna; Muslimani zavzamejo Jeruzalem, Urban II. umre

-3.-Filip I (Francija), Rihard Levjesrčni, Friderik Barbarossa (Nem.)-se utopi, ni več pravega voditelja, križarji niso prišli do Jeruzalema

-4.-1202-1204; križarji najprej v Benetke (sredstva): pogoji: zavzeti Zadar (izpolnjeno), zavzeti Konstantinopel (pod Benetke-1024); 1261 Bizantinsko cesarstvo ponovno obnovljeno

-**Otroška**-Franc. in Nem. 10000 otrok (11-15 let); papež ne podpira; Franc.: do Merseja dobijo ladje, 2 se potopita, 5 jih zavzamejo pirati; Nem.: čez Alpe v Rim, veliko se jih ne vrne (papež ne pusti)

Starši napadejo očeta voditelja in ga obesijo; 1291 pade zadnja postojanka v sveti deželi

-vzroki: ljudje si želijo boljše življenje

-dobre strani: kristjani od Arabcev dobijo vede, nove rastline, sladkor, poveča se trgovina

GOSPODARSTVO

-v 11.st se v Evropi začne ponoven razvoj, napredek; boljše kmetijstvo (plug, kolobarjenje, konji), obrt (mlini), trgovina (blagovna menjava, denar, večanje tržišč); večja se št. mest in velikost; plovba (Italija)

-od 11.st naprej nastaja veliko mest, naseljujejo jih trgovci, obrtniki, bančniki, kreditniki: osebna svoboda (kmetje nimajo), 3. razred (za plemstvom in duhovščino); v mesta bežijo podložniki; verska središča; okoli mest so obzidja (varstvo); meščani plačujejo davek plemičem (zemljina), odvisni od podeželja, kriminal, bolezni, umazanija

-privilegij=listina pravice, ki jih da zemljiški gospod

- stara mesta: Genova, Benetke, Sena, Milan, Pariz, Marsej, Barcelona, Lisbona,
- S. mesta-S. trgovina (krzno); J. mesta-V. trgovina (začimbe, porcelan, svila, bombaž, sladkor); Marco Polo; svilna pot, dišavna pot; največ bogastva da trgovina, od 12.st trgujejo tudi plemiči
- trgovci se povezujejo v GILDE (Nem.: Hansa): več uredb, ki ščitijo domače trgovce: tujci ne smejo prodajati na drobno v mestu, obvezne trg. poti,
- trgovina poteka na sejnih (največji: Fr., Nizoz.)
- obrtniki☐CEHI (obrtniki iste stroke): sprva pozitivna vloga, potem določajo zasebno življenje, zavirajo razvoj, določajo cene, kvaliteto,...
- mesta težijo k samostojnosti; Fr.: mesta+vladar vs. plemiči; Ang.: mesta+plemiči vs. vladar
- Fr.: vladar dobiva denar☐najemniška vojska☐centralizacija oblasti, povezanost Evrope;
- šole, univerze-izven cerkvenih središč-11.st: univerza v Bologni, Oxford, Pariz (medicina, prava, teologija, filozofija)
- milejše kazni, večje pravice zapornikov
- Ang.: Magna Charta Libertatum (velika listina pravic); 1081-Domesday Book (William Osvajalec)
- Fr.: 1215: zamljiška knjiga (Ivan Brezzemlje)
- denarni posli (najprej Židje, kasneje kristjani)